

Gürsoy Akça'nın özgeçmişi ve eserleri

Hazırlayan: İkbâl Vurucu

1973 yılında Muğla'nın Fethiye ilçesine bağlı Karacaören Köyünde doğdu. İlkokulu Karacaören Köyü İlkokulunda, Ortaokulu Göcek Lisesi orta kısmında ve Liseyi Muğla Turgut Reis Lisesinde okudu. Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesinden 1995 yılında mezun oldu. 1996 yılında Marmara Üniversitesi Ortadoğu ve İslam Ülkeleri Enstitüsü Sosyoloji ve Antropoloji programında başladığı yüksek lisans eğitimini 1998 yılında Prof. Dr. Yümnî Sezen'in danışmanlığında *İptidai Kavimlerde Din Anlayışları Teorileri ve Emile Durkheim* adlı teziyle tamamladı. Doktorasını ise Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Felsefe ve Din Bilimleri Anabilim Dalı Din Sosyolojisi Bilim Dalında Prof. Dr. Tayfun Amman danışmanlığında "Ahilik Geleneği ve Günümüz Fethiye Esnafı" başlıklı çalışmasıyla 2003 yılında tamamladı.

Lisans eğitiminden sonra İstanbul'da bir süre Milli Eğitim Bakanlığında öğretmen olarak çalıştıktan sonra Aralık 1999'da Selçuk Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde Araştırma Görevlisi olarak göreve başladı. Aynı bölümde 1999-2003 yılları arasında Araştırma Görevlisi, 2003-2007 yılları arasında da Dr. Araştırma Görevlisi olarak çalıştı. Gördüğü baskılar sebebiyle bölümünden ayrılmak zorunda kalarak 2007'de Selçuk Üniversitesi Konya Sağlık Yüksekokulu Sosyal Hizmetler Bölümüne Yardımcı Doçent olarak atandı. 2011 yılında Konya'dan ayrılarak, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sosyal Bilimler Öğretmenliği Anabilim Dalında göreve başladı. Ekim 2014'te Sosyoloji alanında Doçent oldu. Görev yaptığı bölümden başka Sınıf Öğretmenliği, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık gibi bölümlerde ve Eğitim Bilimleri Enstitüsüne bağlı Sosyal Bilimler Eğitimi Bilim Dalı yüksek lisans programında, İnsan Hakları ve Demokrasi, Eleştirel Düşünme, Sosyal Bilimlerin Mantığı, Eğitim Felsefesi, Türk Demokrasi Tarihi, Antropoloji, Küreselleşme, Toplum ve Siyaset, Bilim, Teknoloji ve Sosyal Değişme, Sosyoloji, Eğitim Felsefesi, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi gibi dersler vermiş ve danışmanlık yapmıştır. Sınıf Öğretmeni Ayşe Akça ile evli ve Mehmet Akif ve Oğuzhan isimli iki oğlu olan Gürsoy Akça, 29 Aralık 2019 tarihinde vefat etmiştir.

Kitapları

1. Akça, G. (2010). *Osmanlı Devletinde Bilgi ve İktidar*. Konya: Palet Yayınevi
2. Akça, G. & İnce, Y. (2015). *Klasik Osmanlı Çağında Tarih, Meşruiyet, Rüya*. Konya: Palet Yayınevi.
3. Akça, G., Vurucu, A. G. & Vurucu, İ. (2016). *Doğudan Batıya Devletler Toplumlar Farklılıkları*. Türkiye: Aygan Yayıncılık.
4. Akça, G. & Vurucu, İ. (2017). *Savaş ve Toplum: Savaş Üzerine Yazılar*. Konya: Eğitim Kitabevi.

Kitap bölümü ve makaleleri

1. Akça, G. (1998). İptidai kavimlerde din anlayışları teorileri ve Emile Durkheim. *Tabula Rasa*, 157-172.
2. Akça, G. (2003). Üniversite gençliğinin serbest zaman faaliyetleri. *Tabula Rasa*, 315-330.
3. Akça, G. (2003). Ahilik geleneği ve günümüz Fethiye esnafı. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 14, 209-219.
4. Akça, G. (2003). Küreselleşme ve ulus-devlet. *Selçuk İletişim*, 3(1), 74-81.
5. Akça, G. & Demirpolat, A. (2003). Heterodoxy-orthodoxy tartışmaları ve Türk fütüvvet teşkilatı (ahilik). *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (10), 203-214.

6. Demirpolat, A. & Akça, G. (2004). Ahilik ve Türk sosyo-kültürel hayatına katkıları. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(15), 355-376.
7. Akça, G. & Hülür, H. (2004). Osmanlı-Türk Düşüncesindeki Doğu-Batı imgelerini küreselleşme tartışmaları bağlamında yeniden düşünmek. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(16), 259-282.
8. Akça, G. (2005). Modernden postmoderne kültür ve kimlik. *Muğla Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 15, 1-24.
9. Akça, G. & Hülür, H. (2005). İmparatorluktan Cumhuriyete toplum ve ekonominin dönüşümü ve merkezileşmenin dinamikleri. *Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 17, 311-341.
10. Akça, G. (2005). Postmodernite ve Ulus Devlet. *Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*, 7, 232-257.
11. Akça, G. & Hülür, H. (2006). Osmanlı hukukunun temelleri ve Tanzimat dönemindeki hukuksal yeniliklerin sosyo-politik dinamikleri. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(19), 295-321.
12. G. Akça, H. Hülür, “Tanzimattan Cumhuriyete Siyasal ve Hukuksal Yapının Modernleşmesi”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, ss. 235-269, 2007.
13. Akça, G. & Hülür, H. (2007). Tanzimattan cumhuriyete siyasal ve hukuksal yapının modernleşmesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(21), 235-269.
14. Akça, G. & Hülür, H. (2007). Tanzimattan cumhuriyete siyasal ve hukuksal yapının modernleşmesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1(21), 235-269.
15. Demirpolat, A. & Akça, G. (2008). Osmanlı toplumunda modernleşme ve ulema. *EKEV Akademi Dergisi*, 119-132.
16. Demirpolat, A. & Akça, G. (2009). Osmanlı toplumunda devlet ve ulema. *EKEV Akademi Dergisi*, 1-10.
17. Akça, G. & Vurucu, İ. (2010). Çok kültürlülük tartışmaları, toplumsal bütünlük kaygısı ve yeniden milletleşme. *Manas Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(24), 13-42.
18. Akça, G. & Başer, D. (2013). “Karanlığın yok oluşu” gelişen teknolojinin gizlilik ve mahremiyet üzerindeki etkileri. *Sosyal Ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 26, 19-42.
19. Akça, G. (2011). “Osmanlı Siyasal Toplumsal Tecrübesi Işığında Postmodernlik Küresellik ve Çokkültürlülük Tartışmalarını Yeniden Düşünmek”, *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı 9. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi*, 16-17 Haziran 2011, Bakü-Azerbaycan, 2. Cilt, s. 152-162.
20. Akça, G. (2011). Küreselleşme Anafında Ulus devletler Milletler ve Milliyetçilikler. İ. Vurucu & M. Yiğit (Ed.), *Kamu Ruhü: Post-Modern Kimliksizliğe Karşı Duruşlar* (s. 77-134) içinde. Konya: Palet Yayınları.
21. Akça, G. (2012). Ahilik teşkilatının ve kültürünün kaynakları. *Muğla Ekonomi Dergisi*, Kasım-Aralık 2012.
22. Akça, G. (2013). Devletler, toplumlar ve çoğulculuk tartışmaları: Gerçekler ve kurgular. *Yeni Türkiye*, 50, 478-492.
23. Akça, G. (2013). Medyaya konu oluş biçimlerinden hareketle gezi parkı olaylarını yeniden düşünmek. *2023 Dergisi*, 2013.
24. Akça, G. (2013). Devlet, demokrasi ve çokkültürcülük. V. Erden & İ. Vurucu (Ed.), *Milliyetçilik ve Kimlik Tartışmaları* (s. 67-97) içinde. Konya: Konya Türk Ocakları Şubesi Yayınları.
25. Tosun, A. S. & Akça, G. (2014). Konya kent merkezinde sosyoekonomik özellikleri farklı olan bölgelerde yaşayan bireylerin sosyal destek ve ruhsal sağlık durumlarını etkileyen faktörler. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 17(4), s. 207-215.

26. Akça, G. (2015). İnsan. M. Girgin (Der.), *Pedagojik Değerler* (içinde). Ankara: Vize Yayıncılık.
27. Akça, G. (2015). Osmanlı Devlet İdeolojisi ve Heretikler. *I. Türk İslam Siyasi Düşüncesi Kongresi* (8-10 Ekim 2015-Aksaray), s. 475-493.
28. Akça, G. (2016). Çok-kültürlü Eğitim ve Toplumsal-Siyasal Sonuçları: Görüşler, Uygulamalar ve Değerlendirmeler. G. Akça, İ. Vurucu & A. G. Vurucu (Ed.), *Doğudan Batıya Devletler Toplumlar Farklılıklar* (s. 539-563) içinde. Türkiye: Aygan Yayıncılık.
29. Akça, G. & Vurucu, İ. (2016). Anadilinde eğitim hakkı ve ulus devlet sistemlerinde uygulanabilirliği. G. Akça, İ. Vurucu & A. G. Vurucu (Ed.), *Doğudan Batıya Devletler Toplumlar Farklılıklar*, s. 471-499 içinde. Türkiye: Aygan Yayıncılık
30. Akça, G. (2016). Suriyeli mülteciler ve Türkiye. İ. Vurucu (Ed.), *Tarih, Kültür ve Toplum* (s. 242-258) içinde. Konya: Eğitim Yayınları.
31. Akça, G. (2016). Osmanlı Medreselerinin ve Ulemasının İdeolojik-Siyasal Kökenleri, *4. Uluslararası Tarih Eğitimi Sempozyumu* 1-3 Eylül 2016, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, s. 610-618.
32. Akça, G. (2016). Tarihin Bilimsel Mahiyeti Tartışmaları. G. Akça & İ. Vurucu (Ed.), *Savaş ve Toplum: Savaş Üzerine Yazılar* (s. 83-113) içinde. Konya: Eğitim Yayınları.
33. Akça, G. (2017). Demokrasi, birey, kültür ve aile. N. A. Dellal (Ed.) *Demokratik Değerler Eğitimi* (s. 232-244) içinde. Germany: Lap Lambert Academic Publishing.
34. Akça, G. (2018). İnsan, hakları ve haklarının eğitimi. N. Akpınar & D. Stankowski (Ed.), *Education and Human Rights* (s.14-35) içinde. Germany: Lambert Academic Publishing.
35. Kaymak, B. & Akça, G. (2020). Ahlaki ikilem yaklaşımına dayalı öğretimin öğrencilere adil olma değerinin kazandırılmasındaki etkisi (yedinci sınıf örneği). *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 6(1), 123-135.

Hatıralar

Aziz Dost

İkbal VURUCU

*“Sevdiklerim göçüp gidiyorlar birer birer,
Ay geçmiyor ki almayayım gamlı bir haber.*

*Kalbim zaman zaman bu haberlerle burkulu;
Zihnim düşünceden dağınık, gözlerim dolu.*

*Kaybetti asrımızda ölüm eski hüznünü,
Lakayd olan mühimsemiyor gamlı bir günü”* diyor Yahya Kemal “Duyuş ve Düşünüş” şiirinde.

Dört yıl içinde dört büyük acı yaşayan biri için bu şiir bir başka anlam taşıyor. En son 29 Aralık'ta Gürsoy Hocam, gelen emr-i ilâhîye riâyet ve itâat ederek Hakk'a yürüdü. Sabah saat on gibi Zafer Tangülü dostum, aradı ve tek bir cümle kurdu “Abi, Gürsoy Hocayı kaybettik.” Donmuştum. “Ne diyorsun abi sen?” diye sordum. Bir süre oturduğum yerden kalkamadım. Hiç konduramamıştım. Hemen Ali (Erkan) ağabeyimi aradım ve konuşmaktaki zorluğa rağmen Gürsoy hocamın vefat ettiğini beni cenazeye götürmesini rica ettim. Fethiye'nin yüksek dağ köylerinden Karacaören Köyü idi. Ben ise Acıpayam'da... Oraya gitmem mümkün değildi. Her zaman yanımda olan hem iyi hem de zor gün dostu olan Ali ağabeyim ile saatler süren yolculuk sonunda; bu seferde kıymetli dostumuzu ebedi âleme yolcu etmeye ulaştık.

Acılar, sevginin derinliğine göre büyük oluyor. Hayatımdaki çok az insanın vefatı bende büyük acılar hissettirdi. Öbür dünyada da hayat arkadaşım olsun diye dua ettiğim Ayça'm bu dünyadaki en büyük travmamdır. Sonrasında beni büyüten anneannem ve akbabam yani dedemi aynı yıl içinde ebediyete uğurladım. İşte Gürsoy ağabeyimin ölümünün üzerinden sekiz ay geçti ve buna rağmen Nosyon için kaleme aldığım bu küçük yazıyı soğukkanlı bir şekilde yazmakta çok zorlanıyorum. Gürsoy Ağabeyim, rahmetli eşim Ayça anısına çıkardığım armağan kitabına bizimle ilgili anılarını yazmıştı. Bir gün benim de onun hakkında yazacağım hayatın acı gerçeklerinden biri elbette ancak yine de aklımın ucuna gelmezdi.

Kişiliği

Gürsoy Hocamı hakkıyla ifade edecek bir sıfat bulmakta zorlanıyorum. O, içten konuşurdu, bunun için de kendini dinletirdi. Hayranlık uyandıran bilgi, görgü, mizaç, ruh ve gönül üstünlüğüne sahipti. Doktorasını Ahilik üzerine yapmıştı ve zaten Yörüklük mayasından dolayı Ahiliğin niteliğini kendinde pekiştirmişti. Bilindiği gibi, Ahilik kurumu sadece bir meslek örgütü değildir; bir ideal insan tipini de temsil etmeye çalışırlardı. Örgüte ilk girişten başlayarak bazı nitelikler kendinde aranırdı. Önce Feta (yiğit) sonra Ahi ve son aşamada şeyh olunurdu. Ahilerin Gönülü açık olmalı, Kapısı açık olmalı, Eli açık olmalı, Sofrası açık olmalı idi. Ayrıca Gözü kapalı olmalı, Dili kapalı olmalı, Şalvarı kapalı olmalı idi. İşte bu sıfatlara bakarak ben de Gürsoy hocamı abartısız bir Ahi olarak tanımlayabilirim.

Bir gönül dostuydu ve onu anlatmaya kelimeler kâfi gelmiyor. Tasavvuf kitaplarının ideal insan tipini abartısız Gürsoy ağabeyimde gözlemleyebilirsiniz.

Gerçek bir dost idi. “Gerçek” nitelemesini yapmam bir hakikati vurgulamanın yanında halden anlayan biri olmasıydı. Ankara'da evlendikten kısa bir süre sonra işsiz kalmıştım. Bu

süre zarfında nice “dostlarımız” şöyle diyordu: “Bir ihtiyacın var mı? Çekinme söyle” elbette adet yerini bulsun kabilinden sözdü bunlar. Ankara’da işsiz olan birine “ihtiyacın var mı?” sorusu elbette gereksizdi. Bu koşullarda “evet, var, yardım et” diyebilmem mümkün müydü? İşte bu süreçte sadece üç tane “gerçek dost” kendini göstermişti. Vedat ve Zinnur Erden dostlarım, Ömer Serdar Karaca kardeşim ile birlikte Gürsoy ağabey.

Gürsoy hocam güzel insandı. Güzel insan güzel görür. Güzel gören insan güzel düşünür. Güzel düşünen insan dünyayı güzelleştirir. O bizim dünyamızı güzelleştiriyordu.

Bilim Anlayışı

Memleket meselelerine azami titizlik gösterirdi. Bilimsel çalışmaları da bu titizliğin ve memleket için duyduğu kaygının, sevginin bir ürünü idi.

Gürsoy hocam ile tanışmam Kazakistan dönüşü yüksek lisans için Selçuk Üniversitesi’ne başvurum ile başlar. Yani, benim akademi dünyasına adım attığım tarih aynı zamanda Hocam ile tanışma tarihidir. Bir ortak tanış beni ona yönlendirmiş ve yüksek lisansa başvuru, sınavlar ve mülakat gibi aşamalarda neler yapmam gerektiği konusunda bilgi vermişti. Bir konuda da beni uyarıyordu. Kendisiyle tanış olduğumu bilmemelerini istemişti. Sebebi de benim için kaygılanıyordu. Şayet kendisinin tanış olursa almayabilirlerdi.

Bölüme hakim olan gruptan olmadığı ve milliyetçi kimliğinden dolayı sözleşmesi uzatılmamıştı. Bunun üzerine Sağlık Yüksekokulu Sosyal Hizmetler Bölümü’ne görevlendirildi. Dört yıl gibi bir süre burada hizmet verdikten sonra Muğla’ya geçti. Burada en azından ailesine yakındı.

Bilimsel düşünceyi içselleştirmişti. Yazılarında ilahiyat kökenli olması ve Osmanlı Türkçesine hâkimiyetinden kaynaklandığını düşündüğüm etkili ve güzel bir Türkçe kullanırdı. Bilimsel formata uygun bir dili ustalıkla kullanıyordu. Olayları değerlendirirken bilimsel düşünceden ayrılmazdı.

Yazdığım makale ve bildirimleri ilk önce kendisine gönderirdim. Okuduğu çalışmalarımın özellikle öznel yargılar içeren kelimeleri tek tek temizlerdi ve beni uyarırdı. Bu konuda duyarlılığımın gelişiminde en büyük katkı Gürsoy hocama aittir.

Ahice karakterinin bir özelliği olarak verdiği eserlerin büyük bölümü müşterektir. İki kitabından biri kendisinin diğerleri de Yunus İnce hoca ile ortaktır. Kendisiyle müşterek iki editöryal çalışma yaptık. A. Demirpolat, İkbâl Vurucu, D. Başer, H. Hülür ortak makale yazdığı hocalardır. Yunus İnce, İkbâl Vurucu, Ayça Günkut Vurucu ile de ortak kitap çalışmaları vardır.

Ahlaki açıdan eksiksiz bir bilim insanı tutum ve davranışına sahiptir. Bilimsel açıdan ciddi olarak işini yapan kurumların kongrelerini katılım sağlanması taraftarıdır. Meslek yaşamında çatışmacı değildir. Farklı ideolojik düşüncedeki hocalarla rahatlıkla ilişki kuruyordu. Bu açıdan dar bir ideolojik bağnazlığın dışında konumlanır.

Bilimsel yönteminde Weber’in yorumsamacı, anlamacı çizgisine sahiptir. Disiplinlerarası yaklaşımı benimsemiştir. *Osmanlı Devletinde Bilgi ve İktidar* (2010) ve *Klasik Osmanlı Çağında Tarih, Meşruiyet, Rüya* (2015) kitaplarında Türkiye’de sadece tercüme eserlerle aşına olduğumuz tarihsel sosyolojiyi kitaplarında yetkin biçimde kullanmıştı. Velâkin tartışma geleneğinin olmadığı bilim dünyamızda bütün değerli entelektüellerimizin ve eserlerinin maruz kaldığı “Sükût Suikastı”nın mağdurlarındandı.

Tarafsızlığı ülkenin bilimsel üretim platformlarının değerlendirilmesinin yönündeydi. Bu asla millî bir duruş sergilemediği anlamına gelmez. Sadece ülkenin laçkalaşmış akademi atmosferinde sağduyulu bir duruştur. Türkiye’deki bölücü çevrelerin ısrarla gündemde tuttuğu “Anadilde eğitim ve çok-kültürlü eğitim” kitabı üzerine çalışıyordu. Bittiğinde ciddi bir ses getireceğinden şüphem yoktu. Benim de büyük bir heyecanla beklediğim bu önemli eser üzerinde iki yıldır çalışıyordu.

Fikri Kişiliği

Gürsoy ağabeyim, Ülkücü Türk milliyetçisiydi. Ziya Gökalp, Erol Güngör, Orhan Türkdoğan ve Yümnü Sezen çizgisindeki milli sosyolojinin temsilcisiydi. Sivil toplum örgütü olarak Türk Ocaklı idi. Türkiye'nin millî ve üniter yapısının tartışmasız savunucuydu. Bu savunu sözlü polemik yani hamasi değil tamamen bilimsel düzlemde idi. "Postmodernite ve Ulus Devlet" gibi makaleleri Türkiye'de erken dönemde yazılmış ve post-moderniteyi kutsayan ve ulus-devleti lanetleyen yaklaşıma eleştirel ve ihtiyatla yaklaşan bir perspektife sahip bilimsel çalışmalarıydı. Farklı ideolojilerden bolca mensubu bulunan Türk kimliği ve devleti karşıtı aydınların literatüre hakim olduğu bir sistemde "Türk" olarak bilim yapmak kolay olmasa gerek. "Ulus-devlet ve post-modernite", "ulus-devlet ve küreselleşme", "çok-kültürcülük", "çok-kültürlü eğitim", "ana dilde eğitim" gibi konularda hakim paradigmaya eleştirel bir duruş geliştirmiştir. Peşin hükümle ulus-devletin bittiğini söyleyen ve aslında bitmesini arzulayanların karşısında bu argümanları sorgulayan titizlikle ördüğü bilimsel inşasını ortaya koymuştur. Bunun yanında "Ahilik ve Türk Sosyo-Kültürel Hayatına Katkıları" gibi çalışmalarında Ahilik kurumunun ve geleneğinin geçmişten bugüne gelen izlerini aramıştır. Modern bir toplumun geleneksel köklerini Ahilik üzerinden araştırmak ve bugünkü sorunların teşhisinde ipuçları yakalamaya çalışmak bilimsel etkinliğinin aşk ile birleştiği noktalardır. "İmparatorluktan Cumhuriyete Toplum ve Ekonominin Dönüşümü ve Merkezileşmenin Dinamikleri" gibi çalışmalarında İmparatorluk'tan Cumhuriyet'e uzanan kurumsal değişimin niteliğini ve yönünü tespit etmeye çalışmıştır. "Osmanlı Millet Sisteminin Dönüşümü" vb. çalışmalarında küreselleşme ve post-modern felsefenin önümüze koyduğu çok-kültürcülük sorunlarının nasıl çözüleceği konusunda tarihsel bakış açısının geliştirildiği ve özgün yaklaşımlarını tarihsel-sosyolojik perspektifle çözümlenmiştir.

Hem eserleriyle bu dünyada adın anılacak hem de biz var olduğumuz müddetçe yüreğimizde olacaksın aziz dost. Mekânın cennette Peygambere komşuluk olsun...

Hatıralar

Doç. Dr. Gürsoy Akça'ya armağan vesilesiyle

Bayram Akça

Muğla Sıtkı Koçman
Üniversitesi Öğretim Üyesi
(Amca Oğlu)

“Tek hecelik bir cümledir hayat

Öznesi, nesnesi belli değil

Hepimiz bir solukta okuyacağız

Ve sonuna ölüm denen bir nokta koyacağız”

(F. Bayraktar, Harran Güzellemesi)

İnsanlar aynı karnı paylaşmakla değil, aynı duyguları paylaşmakla kardeş olurlarmış. Gürsoy benim amcaoğlu olmaktan daha ileri adeta bir kardeşimdi. Babalarımız kardeş olduğu için amcaoğlu, evlerimiz köyde bitişik olduğu için yakın komşu, çocukluğumuzu birlikte geçirdiğimiz için çok yakın arkadaş yani sırdaş ve öğretim üyesi yani akademisyen olduğu için de meslektaşım idi.

Gürsoy Hoca ile çocukluğumuz köyde ilkokul, ortaokul ve lise çağlarında bazen futbol oynayarak bazen babaanne ile koyun ve inek güderek bazen de tarlalarda çalışarak geçti. O 1990 yılında Muğla'da Turgut Reis Lisesi'ni bitirdikten sonra Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi'ne gitti. Aynı yıl benim bir küçük kardeşim Gültekin de Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne gitti. Fakat o İlahiyat Fakültesi'ne giderken ÖSYM puanı kardeşim Gültekin'in puanına eşitti. Ama o idealist bir kişi olduğu için ben Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni veya bu alanda akademisyen olacağım diyerek oraya gitti. Marmara Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi'ni bitirdikten sonra aynı yıl hem İstanbul'a öğretmen olarak atandı hem de Prof. Dr. Yümnü Sezen'in yanında yüksek lisans eğitimine başladı. Yüksek lisans eğitimini bitirdikten sonra benim ona naçizane bir tavsiyem olmuştu. O biraz disiplinler arasını çalışmayı seven birisiydi. Bu nedenle Türkiye'de boş bir alan olan din sosyolojisine kaymasını tavsiye etmiştim. Hem böylece din ve sosyolojiyi birleştirecek ve kendini geliştirecekti hem de ileride üniversitelerde daha kolay kadro bulma imkânına sahip olacaktı.

Selçuk Üniversitesi Fen-edebiyat Fakültesi Sosyoloji Bölümünde 1999 yılında bir araştırma görevliliği ilanı çıktı ve Gürsoy da hemen oraya başvuru yaptı. Tabi her şey kismet, kismetten ötesi yoktur, derler. O da bu sınavı kazanarak hem yeni bir şehre gitti hem de hayali olan akademisyenlik mesleğine adım atmış oldu. Bu arada Marmara Üniversitesi'nde yüksek lisans Eğitimini tamamladıktan sonra aynı üniversitede bu defa Prof. Dr. Zeki Aslantürk'ün danışmanlığında doktora eğitimine başladı. Doktora eğitiminde tez konusu olarak, memleketine olan vefa borcunu bir nebze olsun ödeme adına “Ahilik Geleneği ve Günümüz Fethiye esnafı” adlı tez konusunu aldı.

O Konya'da çalışırken ben de ilk kez Konya'ya gittim ve orada Mevlana Müzesi'ni Alaaddin Tepesi'ni ve Koyunoğlu Müzesini gezdim.

Konya'da çalışırken Gürsoy özel hayatında da bir değişiklik yaparak 2001 yılında Ayşe Hanım ile evlendi. Bu evliliğinden Konya'da iken Akif Emre adında bir evlatları oldu. Daha sonra Muğla'ya geldiği zaman Oğuzhan adlı ikinci evlatları dünyaya geldi.

Gürsoy Hoca Konya’da çalışırken her telefon konuşmamızda memleket özlemini dile getirirdi. Zaten bayramlarda ve yaz tatilinde köyümüz olan Fethiye’nin Karacaören Köyü’ne geldiği zaman çok mutlu olduğunu dile getirirdi. Hatta Muğla’da çalıştığım ve köyümüze yakın olduğum için kendimi şanslı hissetmem gerektiğini, söylerdi.

Prof. Dr. Mansur Harmadar, 2010 yılında Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde Rektör olarak göreve başladığı zaman ben de Rektör Danışmanlığı görevine atandım. İşte bu sırada Mansur hocamıza bir gün ben, Konya Selçuk Üniversitesi’nde çalışan bir hemşerimiz olduğunu ve onun da Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’ne gelmek istediğini söyledim. Rektörümüz de bu talebi kabul etmekle birlikte öncelikle alanıyla ilgili uygun bir fakülte ile konuşalım dedi. Bu konuşmadan sonra Rektörümüz Prof. Dr. Mansur Harmandar onun için Eğitim Fakültesi, Sosyal Bilimler ve Türkçe Eğitimi Bölümü, Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı’na Yrd. Doç. Dr. ilan çıkardı. Bu ilan sonucu 2011 yılında Gürsoy Hoca da hem memleketine dönmüş oldu hem de Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nin bir üyesi olmuş oldu.

Gürsoy Hoca, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’ne geldikten sonra kendini tamamen ilime adadı. Hatta 2014 yılı Rektörlük seçimleri sonrası ben rektör yardımcısı olduğumda bir ricası olduğunu ifade etti. Ricasının ne olduğunu sorduğumda: Herhangi bir makam, mevki ve idarecilik görevinde bulunmak istemediğini ifade edip, kendisinin sadece ilimle iştigal etmek istediğini, söyledi. Nitekim O Muğla’ya geldikten sonra doktora tezi olan “Ahilik Kültürü” üzerine çalışmalarının yanında kendini daha çok küreselleşme, ulus-devlet, modernleşme, kimliklerin oluşumu, bilgi, iktidar ve Osmanlı toplumu vb. alanlara adadı. Hatta *Klasik Osmanlı Çağında Tarih Meşruiyet ve Osmanlı Devleti’nde Bilgi ve İktidar* adlı iki kitap kaleme aldı.

Gürsoy Hoca, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi’nde göreve başladıktan sonra kısa süre içinde bilimsel yetkinliği ve beyefendiliği ile kendisini hem sevdirdi hem de saydırdı. Nitekim sonradan tanıştığı komşuluk, mesai arkadaşlığı, hemşerilik, dostluk gibi farklı rol ve statülerde olan ve bu rol ve statülerle kendisini tanıyan farklı görüşten, düşünceden ve inançtan birçok insan kendisi hayatta iken ve vefatından sonra şahsı ile ilgili olumlu düşünce ve kanaatini benimle paylaştı.

Kendisini önce ailesine sonra da mesleğine adayan bir bilim adamı olarak Gürsoy Hoca’yı 29 Aralık 2019 tarihinde ani bir kalp krizi sonrası kaybettik. Ancak o bedenen aramızdan ayrılrsa da ruhen hep aramızda bulunuyor. Nitekim o ömrü boyunca şu gök kubbede bir hoş seda bırakmak için çalıştı. Arkasında hayırla yâd edilecek bir isim, raflarda her zaman aranan bilimsel eserler ve kendini her zaman toplumda en iyi şekilde temsil edecek bir eş, iki erkek evlat ve yetiştirdiği sayısız öğrenci ve güzel hatıralar bıraktı.

“Ölüm Allah’ın emri ayrılık olmasaydı.”

Mekânı cennet olsun.

Hatıralar

Gürsoy Akça

Yümni SEZEN

Mesleği eğitim-öğretim olanların iki övünç kaynağı olduğuna çok rastlamışsınızdır. Öğretmenleri ve öğrencileri. Ben her iki taraftan talihli bir hocayım. Hilmi Ziya Ülken'in, Hans Freyer'in, Annemarie Schimmel'in, Muhammed Tanci ve Muhammed Hamidullah'ın, Tayyip Okiç'in, Suut Kemal Yetkin ve Rıfki Melul Meriç'in, bana hocalıkları devam etmektedir. Hepsi bu dünyadan göçüp gitmiş bu hocalarımdan, daha birçoğunu, rahmetle, minnetle ve gururla anmaktayım. Hâlâ, Hilmi Ziya Ülken'siz ve Hans Freyersiz bir meseleye baktığım nadirdir.

Öbür taraftan 60 yıllık hocalık hayatımda bir hayli güzide öğrencim oldu. Bugün bunların içinden değerli ilim adamları, meslek erbabı var. Bir hoca bunlarla nasıl övünmesin. Bunlardan biri de Gürsoy Akça'dır. Onu farklı kılan, Yüce Allah'ın bizden daha çok sevdiği için olacak, erkenden bizlerden ayırması oldu. Mutlak Emr'e ne diyebiliriz ki.

Genç yaşta aramızdan ayrılan meslektaşımız, kısa süren ilim hayatında bile örnek çalışmalar yaptı. Dürüst, çalışkan, azimli, hatalarını çabuk anlayıp dönen Gürsoy, sıkıntılara göğüs gererek, azmini esirgemeyerek, iyiyi ve doğruyu yakalamak için emek verdi. Ona engel olmak isteyen talihsiz gafillere rağmen azmini yitirmedi. Başarılarının daha da artacağından emindim. Fakat Cenab-ı Hak, hikmetiyle muamele etti, bu kadar yeter dedi. Mekânı cennet olsun.

Berber çalışıyorduk, hiç unutmam, ondan Emile Durkheim'in eski harflerle tercüme edilmiş baş eserini latinize etmesini istedim. Hüseyin Cahit Yalçın tarafından yıllar önce çevrilmiş, Les Formes élémentaires de la vie religieuse-Dinî Hayatın İbtidai Şekilleri kitabını latinize etmeye başladı. Böylece hem Durkheim'i tanıyacak hem din sosyolojisinde önemli bir kaynak olan esere nüfuz edecekti. Üçte birinden fazlasını çevirdi ve sadeleştirdi. Fakat tam o sırada kitabın Türkçeye iki ayrı tercümesi çıkmıştı. Artık gerek kalmadı. Yaptıklarını değerlendirdik. Kitabın bölümlerinden birinin başlığı şöyledir: La théorie de Conscience. Gürsoy'un yabancı dili İngilizceydi, Fransızca bilmiyordu ama kavramlar iki dilde de aynıydı. Bilinç Teorisi dedi, olmaz dedim. Bilincin bağımsız bir izahını yapmıyor, bilinç nedir bunu anlatmıyor. Konu dini anlamadaki bilinç ve teori kavramları kullanılmıştır. Bilgi teorisi olur mu? Olmaz. Bu, epistemoloji kelimesiyle karşılır ki, felsefenin dört ana konusundan biridir. Hüseyin Cahit Yalçın ne demiş bak bakalım, dedim. Hocam "Vukûf Nazariyesi" demiş, dedi. İşte bu. Hocam, Osmanlı Fransızcayı da bizden iyi biliyor galiba, dedi. Öyle değil, dili sadeleştirelim derken fakirleştirirsin ve başkalarını da anlayamazsın. Vâkıf olmak, vukuf, kavramları kaybolursa, bocalar durursun. Gürsoy'la anlaşmıştık. Bu, birçok hatıramızdan biri olarak kaldı.

Gürsoy'u, daha eski, İstanbul Çapa Öğretmen Okulundan bir öğrencim olan Veteriner hekim Prof. Dr. Orhan Çetin'le tanıştırdım ve Gürsoy'u Orhan'a teslim etmiştim. Orhan o zaman Konya Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü idi. Orhan Çetin bu genç ilim adamını sevmişti. Vefatını üzüntü içinde ilk defa o bana bildirdi.

Bize göre her şey yarıda kaldı. Fakat bu, biz fanilere göre böyle. Hakikatte yaratıcının hesabı en üstünüdür. Gürsoy da buna inanan bir insandı.

Kendisine rahmet, eşi hoca hanım efendiye, dost ve arkadaşlarına, özellikle beraber çalıştığı İkbâl Vurucu hocaya başsağlığı dilerim. Nur içinde yatsın.

Hatıralar

Üstadın anısına...

Doğa Başer

Gürsoy hocamla akademik kariyerimin başlangıcında tanışmıştım, asistan olarak göreve başladığım Selçuk Üniversitesi sosyal hizmet bölümünde tez danışmanım olan tanışıklığının da etkisiyle ilk günden kendisi ile çok samimi bir şekilde dostluk kurdum.

Hocamın benim üzerimde emeği büyüktür, olanca acemiliğimle yazmaya çalıştığım yüksek lisans tezimin bölümlerini bana zaman ayırarak harfi harfine birlikte okumuştuk, hiç üşenmeden bıkmadan cümlelerimi ve ifadelerimi düzeltişini, tezi okurken odadaki telefonların arka arkaya çalması sonucu şakayla karışık “aaaa ama böyle ortamda bilim yapılmaz abicim” deyişini dün gibi hatırlıyorum.

Entelektüel yönü ön plandaydı Gürsoy hocamın hiçbir zaman puan ya da unvan için bir akademik uğraş içerisinde değildi. Nicelikten çok niteliğe önem veren ve bence “yavaş bilim” anlayışına sahip olan bir akademisyendi. Akademik yaşantımda ilk yayınladığım makale olan “Karanlığın Yok Oluşu Gelişen Teknolojinin Gizlilik ve Mahremiyet Üzerindeki Etkileri” adlı makalemi de Gürsoy hocamla birlikte yazmış olmak unutmayacağım güzel bir hatıra olarak kalacak zihnimde. Makale yazım sürecimizde de birincil ilgilendiği bir alan olmamasına rağmen çeviriler ile destekleyerek metni zenginleştirmesini hak ve adalet duygusunun hassaslığı olarak değerlendirmiştim

Hoca öğrenci ve hoca asistan ilişkisi açısından da Gürsoy hocamdan pek çok şey öğrendiğime inanıyorum, kendisinin öğrenciyi ötekileştirmeyen dışlamayan babacan tavrı gerek bölüm derslerinde gerekse bölüm dışındaki sosyoloji derslerinde öğrencilerin kendisine duyduğu sevgi ve saygı ile ön plana çıkıyordu. Bir gün kendisi rahatsızlığı sebebi ile bir sosyoloji dersine girmemi rica etti ben de büyük bir heyecan ve motivasyon ile kabul ettim Sınıfa gittiğimde öğrenciler Gürsoy hocayı sordular ve bugüne kadar öğrenciye bir şeyler öğretmek için bu kadar çabalayan başka bir hoca görmediklerini söylediler. Hatta bir öğrenci “ceketini giyip çıkarırken bile bir şeyler aktarmaya çalışıyor bize” demişti. Derse girdiğimin ertesi günü üstadın zorla beni yemeğe götürmesi de o güne kadar Türkiye’deki akademi kültürüne yönelik kulağıma gelen bütün olumsuz yargıları yıkar nitelikteydi

Kıssalar Gürsoy Hoca ile olan muhabbetimde en hoşuma giden noktalardan biriydi. Hangi konuyu konuşursak konuşalım üstat mutlaka konu ile ilgili neşeli ve düşündürücü bir kıssadan örnek verirdi. Kıssalarla birlikte olayların absürt boyutlarını bulması da onunla olan sohbetleri neşelendiren bir unsurdu. Onunla olan sohbetlerimde bu kıssaları çok özlüyorum.

Günlerden bir gün üstat Konya’dan ayrılacağını ve memleketine döneceğini söyledi. Üzülmüştüm, o gittikten sonra hep bir burukluk oldu içimde, sanki dayanacak bir duvarım yoktu artık. Muğla’ya gidişinden sonra da birçok kez telefonda görüşmüştük ama sadece bir kez yüz yüze görüşebilmişim. Bana değer veren ve hayatıma dokunan bir insanı kaybettim. Keşke diyorum....

Hatıralar

Doç. Dr. Gürsoy Akça'nın aziz hatırasına saygıyla...

Hasan Hüseyin Taylan

*“Türk Yörük Karacaörenli
Serin sularından içtiği belli
Yılmaz güleçyüzlü inançlı
Vatansever milliyetçi mütevazı
Bir Yunus bir Akif misali
Gür soy bir dost, abi”*

Dostumu öyle bir yazıyla uğurlamalayım ki değsin, helalleşme olsun, kalpten kalbe sarılma olsun, musafahalaşalım...

Gürsoy Akça: goca yörük, koca bir yürek, dost, hasbi, abi, hoca, yazar, mümin, inançlı, milliyetperver, vatansever, memleket sevdalısı, Fethiye, Karacaören aşığı, iyi bir eş, iyi bir baba, ana kuzusu...

Gürsoy hocamla 2000 yılında yüksek lisans derslerim için Selçuk Üniversitesi Sosyoloji bölümüne gittiğimde tanıştım, ortak arkadaşımız Gürcan Şevket Avcıoğlu vasıtasıyla. Her ikisi de Konya'da araştırma görevlisiydi. O sıralar ben de Siirt'te öğretilmişim, o yıllar pek fazla görüşemedik. 2002 Ocak'ta Selçuk Üniversitesi Sosyoloji Bölümüne araştırma görevlisi olarak başladığımda, mesai arkadaşı olduk. O sıralar Gürsoy hoca, Ahilik üzerine doktora tezi yazıyordu. Bilgisayarlar yeni yeni hayatımızdaydı. Gürsoy hoca da tezini önce elle kâğıda yazar, sonra da bilgisayara aktarırdı. Bu aşamada bilgisayar biliminden dolayı tezine yardım ederdim. Onun için o sıralar uzak, bana aşına bu konudaki yardımım hocayla bizi kaynaştırdı. O eşsiz sohbeti, mütevaziliği, babacanlığı beni çok etkiledi, tam bir Ahi meşrep ahlakı vardı. İkramları boldu. Az mı orta kahvesini içmedim. Eşi Ayşe hanımın -bazen Ege'nin yöresel-lezzetli yemeklerini çok yedim. Onunla konuşurken, memleketime giderdim, evime... O Muğla'lı ben Manisa'lı. Arada Ege ağzıyla konuşur, gülüşürdük. Hemen her gün o kadar yoğun görüşürdük ki, oğlu da kısa sürede beni “Hasan baba” namıyla tanıdı. Hatta bir gün, henüz küçüktü Akif Emre (Mehmet Akif'in Akif'i ile Yunus Emre'nin Emre'si), çalan telefonu babasına verirken: “Baba, ‘Hasan baba’ arıyor” demiş. Ailecek görüşürdük.

Gürsoy hocamla yakınlığımız, 2002-2007 arasında mesai arkadaşlığımız ve hemen her gün okulda (o zamanlar internet bu kadar yaygın değildi) vaktimizi ilmi meselelerden, ülke meselelerine, küresel sorunlardan, kişisel konulara değin uzanan geniş yelpazede “sohbetle” değerlendiriyorduk. Neredeyse 6-7 sene böyle geçti. Gürsoy hocanın misafirperverliğinde birçok dostla zenginleşen sohbetlerimiz olurdu. Akademik gelişimimde bu sohbetlerin çok faydası olmuştur. İlmidi...

2007'de yine Selçuk Üniversitesinde Sosyal Hizmet bölümüne hoca olarak geçti. Güçlü akademik kişiliği, çalışkanlığı, mütevaziliği, Ahi meşrep kişiliğiyle Sosyal Hizmet camiasında da sevilir olmuştu. Orada da güzel dostlar edinmişti, orada da başarılı çalışmalar yapmıştı. Benim de Sosyal Hizmet bölümüne hoca olarak geçmeme vesile olmuştu: Sosyal Hizmeti sevdiğim oydu. Sosyoloji bölümündeki günlerimiz kadar olmasa da yine yoğun görüşmelerimiz devam ediyordu. Derdimle dertlenmişti. Bir gün görüşmesek, telefonla ondan önce ararsam,

sanki suçluluk duyar gibi hemen “Hasan baba’ ben seni arayacaktım, tam aklımdaydın” derdi. Vefa insanıydı...

2011 yılında önce o terk etti Konya’yı, sonra ben. Konya’nın dili olsa da konuşsa derler ya, hocayla olan abi-kardeş, dostluk, arkadaşlık, mesai arkadaşlığı, meslektaşlık dolu günlerimiz güzel geçti. Sonra bir rüzgâr aldı, o ayrı şehirde ben ayrı bir şehirde, biraz uzak düştük. İşlerimiz yoğundu, koşturmadaydık, dünya değişmişti. İletişim kolaylaşmıştı da gönüldaşlık zorlaşmıştı. Şairin dediği gibi “kimselerin vakti yok”tu, başka bir şairin dediği gibi “koşaradım” gidiyorduk, yalnızlaşıyorduk. İçten bir dostumuz da yoktu artık, “Hakk” saklamıştı onu bir Aralık sonu. Tayfun Amman hocamın titrek sesiyle “haberini” aldım.

İlahiyat yönüyle, sosyoloji yönüyle, sosyal hizmet yönüyle, eğitimbilim yönüyle ve hatta son olarak da tarih yönüyle çok yönlü ve disiplinlerarası bir akademisyendi. Ahilik, Osmanlı devleti, Ulus-devlet, küreselleşme, modernite, postmodernite, çokkültürlülük gibi konularda yazılar yazdı. Yümnü Sezen ve sonradan Tayfun Amman hoca gözetiminde yazdığı Ahilik doktora tezi; Yunus İnce ve İkbâl Vurucu ile yazdığı kitaplar; Himmet Hülür, Anzavur Demirpolat ve Doğa Başer gibi hocalarla birlikte yazdığı makaleler, kıymetli birer eserdir. Birçok alana çok kaliteli eserler bıraktı. Aynı zamanda Gürsoy hoca bakış açısı, mefkuresi, çalıştığı konular ve akademik yönü itibariyle yerliydi, milliydi. İyi okuyan, okuduğunu güçlü bir şekilde aktarabilen, araştırmacı bir akademisyendi. Her şeyden önce eserlerini sadece akademik bir kaygıdan çok, iddiası olan bir yazar ve düşünür olarak, iddiası, mefkuresi için de yazdı. Mekânı cennet olsun.

*Ölüm güzel şey, budur perde ardından haber...
Hiç güzel olmasaydı, ölü müydü Peygamber? (NFK)*